

EHBO in bedrijven - verantwoordelijkheid van de bedrijfsarts: juridische aspecten

**Veerle De Saedeleer
Juridisch adviseur
Afdeling Onderzoek en
Ontwikkeling**

EHBO: verantwoordelijkheid van de bedrijfsarts

- Wettelijke taken en opdrachten:
 - Bedrijfsarts: welzijnsreglementering : KB EHBO – KB IDPB – KB EDPB
- Gezondheidsrecht (wet patiëntenrechten, wet met geneesmiddelen, wet vergoeding van schade als gevolg van gezondheidszorg, gezondheidsproducten...)
- Verbonden aan IDPB - EDPB
- Onderscheid strafrechtelijke verantwoordelijkheid – burgerlijke aansprakelijkheid
- Statuut preventieadviseur – arbeidsgeneesheer (PA-AGH)
 - Werknemer - ambtenaar
 - Zelfstandige

EHBO: verantwoordelijkheid van de bedrijfsarts

- ④ Persoonlijke verantwoordelijkheid
- ④ Verantwoordelijkheid voor andere personen
(verpleegkundigen – hulpverlener-coördinator op vlak van EHBO aangeduid door werkgever staat onder leiding van PA)
- ④ Juridisch – deontologisch: Code Geneeskundige Plichtenleer
 - Code nog niet bindend verklaard via KB
 - Wet gaat voor
 - Orde via adviezen wettelijke bepalingen invullen en verduidelijken

Wettelijke taken en opdrachten bedrijfsarts in kader van EHBO

🔄 Welzijnsreglementering

■ KB IDPB

- “Meewerken aan..”
- “Toezicht houden op organisatie EHBO “
- “Ervoor zorgen datEHBO krijgt”
- “Personeel dat deel uitmaakt van medisch departement binnen IDPB oefent opdrachten uit onder uitsluitende verantwoordelijkheid van PA-AGH die departement leidt”
- “Kennis wetgeving en nodige technische en wetenschappelijke kennis ... inzake organisatie EHBO “

Wettelijke taken en opdrachten bedrijfsarts in kader van EHBO

🌀 Welzijnsreglementering

■ KB EHBO:

- “Advies ... Inzake materiaal, waar aanwezig, inhoud verbanddoos en aanvullingen”
- “Advies ...inrichting lokaal”
- “Advies aantal hulpverleners”
- Adviserende bevoegdheid:
 - Probleem: geen advies, foutief advies – laattijdig advies
 - Schriftelijk: verslag – mails – verslagen vergaderingen...

Onderscheid strafrechtelijke verantwoordelijkheid en burgerlijke aansprakelijkheid

Burgerlijke aansprakelijkheid:

- (Arbeids)ongeval
- Schade door collega's – derden
- Bewijslast bij slachtoffer (fout, schade en causaal verband)
- Contractueel – buitencontractueel
- Verzekering (bv. Arbeidsongevallenverzekering – BA-verzekering - werknemer is verzekerd via werkgever)
- Uitspraak burgerlijke rechtbank (rechtbank eerste aanleg, arbeidsrechtbank/ Hof van Beroep)

Onderscheid strafrechtelijke verantwoordelijkheid en burgerlijke aansprakelijkheid

Strafrechtelijke verantwoordelijkheid:

- Overtreden regels strafrecht
- Inbreuk welzijnsreglementering: geen schade vereist – inbreuk voldoende
- Niet verzekeraar
- Bewijslast en vervolging: openbaar ministerie
- Individuele verantwoordelijkheid
- Uitspraak strafrechter (rechtbank eerste aanleg – correctionele zaken/ Hof van Beroep)
- Sociaal strafwetboek (1 juli 2011)

STRAFRECHTELIJKE VERANTWOORDELIJKHEID

Strafrechtelijke verantwoordelijkheid

- ④ Legaliteitsbeginsel – Arrest nr 71/2006-10 mei 2006
Grondwettelijk Hof
- ④ Wet van 4 mei 1999 strafrechtelijke verantwoordelijkheid
rechtspersonen (VZW-EDPB - NV – BVBA....)
- ④ Basis strafrechtelijke verantwoordelijkheid:
 - KB EHBO - Sociaal Strafwetboek
 - Strafwetboek

Strafrechtelijke verantwoordelijkheid

Sociaal strafwetboek

- 1 juli 2011
- Boek I: opsporing en vervolging
- Boek II: misdrijven en bestraffing
 - Opsomming alle inbreuken sociaal strafrecht
 - Inbreuken thematisch geordend in 10 hoofdstukken
 - Per inbreuk uitdrukkelijk bepaald met welke sanctie ze wordt bestraft:
 - Niveau 1 (lichte inbreuken)
 - Niveau 2 (inbreuken matige ernst)
 - Niveau 3 (zware inbreuken)
 - Niveau 4 (zeer zware inbreuken)

Strafrechtelijke verantwoordelijkheid

Sociaal strafwetboek

■ Welzijn op het werk:

- Hoofdstuk 1: Inbreuken tegen de persoon van de werknemer – afdeling 3 “gezondheid en veiligheid op het werk”
- **Artikel 128:**
 - inbreuk welzijnsreglementering door werkgever, aangestelde of lasthebber: **sanctie niveau 3**
 - Inbreuk heeft gezondheidsschade of een arbeidsongeval tot gevolg: **sanctie niveau 4**

Strafrechtelijke verantwoordelijkheid

Sociaal strafwetboek

■ Artikel 81, 1° - artikel 128 Sociaal Strafwetboek

- Werkgever, aangestelde, lasthebbers (geen cascade)

■ WERKGEVER

- Eindverantwoordelijkheid
- VZW-EDPB
- Rechtspersoon en natuurlijk persoon
 - Samenloop verantwoordelijkheid

Strafrechtelijke verantwoordelijkheid

☉ Sociaal strafwetboek

- **Aangestelden:**
 - Werknemers die over zeker gezag beschikken, personen die over leidende functie beschikken of bepaalde bevoegdheden hebben **om voor de WG terzake bindende beslissingen** te nemen
- **Lasthebbers:**
 - Zelfstandigen, geen ondergeschikt verband
 - Bv. zelfstandige manager, gedelegeerd bestuurder
- Essentieel is **effectieve beslissingsmacht**
- Op papier – beoordeling rechter in concreto
- PA = aangestelde /lasthebber ??? Rechtspraak?

Strafrechtelijke verantwoordelijkheid

🌀 Art. 418 e.v. Strafwetboek (Sw.)

■ Omschrijving:

- Al wie die door gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid de dood of lichamelijke letsels veroorzaakt
- Fout, schade en **causaal verband**
- **Fout:**
 - Onachtzaamheid, lichtste fout, onopzettelijk
 - Om het even wie
 - Fout in organisatie werk of verzuim nodige voorzorgsmaatregelen te nemen
 - Indirect
- **Schade:** dood of lichamenlijk letsel

Strafrechtelijke verantw.

🌀 Art. 418 e.v. Sw.

■ Vervolgd:

- Iedereendus ook PA-AGH

■ Gasramp GHISLENGHIEN: **RODE DRAAD**

- Totaal gebrek aan (schriftelijke) COMMUNICATIE: verticaal – horizontaal
- FOUT = GEBREK AAN VOORZORG of VOORZICHTIGHEID

Strafrechtelijke verantwoordelijkheid: straffen

BASIS	Gevangenisstraf	Geldboete
Art.128 SSw.: niveau 4	6 maanden – 3 jaar	3.300 – 33.000 EUR
Art.128 SSw.: niveau 3	-----	550 – 5.500 EUR
Art.418 Sw.: onopzettelijke dood	3 maanden – 2 jaar	275 – 5.500 EUR
Art. 418 Sw.: onopzettelijke slagen en verwondingen	8 dagen – 6 maanden	275 – 2.750 EUR

Strafrechtelijke verantwoordelijkheid

Art. 422bis. Sw. (schuldig verzuim)

- Hij die verzuimt hulp te verlenen of te verschaffen aan iemand die in groot gevaar verkeert, hetzij hij zelf diens toestand heeft vastgesteld hetzij die toestand hem is beschreven door degenen die zijn hulp inroepen, wordt gestraft met gevangenisstraf van 8 dagen tot 6 maanden en met geldboeten van 50 euro tot 500 euro
- Iedereen
- Feitelijke toestand van groot gevaar: ernstige aanslag op gezondheid, de integriteit, de vrijheid of de eerbaarheid van de mens
 - Groot gevaar moet reëel zijn
 - Wordt ruim beoordeeld: ongeboren kind verliezen

Strafrechtelijke verantwoordelijkheid

🌀 Art. 422bis. Sw. (schuldig verzuim)

- Verzuimer kon helpen zonder ernstig gevaar voor zichzelf of voor anderen
- Hulpverlener bewust zijn van gevaar, niet noodzakelijk “de visu” vastgesteld
- Ernstige poging tot hulpverlening doen (doorverwijzen naar gespecialiseerde diensten)
- Opzettelijk = verzuim wetens en willens plegen = men kent ernst van het gevaar maar men beslist niet op te treden
- Willens: het verzuim om hulp te bieden kan niet gerechtvaardigd worden door dringendere beroepsverplichtingen of door andere gewichtige redenen
 - Feitenrechter oordeelt : routineonderzoek – gewoon consult

Strafrechtelijke verantwoordelijkheid

🌀 Art. 422bis. Sw. (schuldig verzuim)

- Plicht om te helpen
- Deontologische verplichting van elke arts
- Enkele voorbeelden uit rechtspraak:
 - Verdovende geneesmiddelen laten voorschrijven en ze bezorgen aan persoon waarvan men weet dat deze zelfmoordplannen heeft
 - Maagklachten – belt geneesheer van wacht – persoon overlijdt aan hartaanval
 - Auto-ongeluk met vluchtmisdrijf – passagier van dader

Strafrechtelijke verantwoordelijkheid

Beroepsgeheim 458 Sw.

“Wie uit hoofde van zijn beroep of staat kennis heeft van geheimen die hem zijn toevertrouwd, mag deze niet vrijwillig of op bewuste wijze bekendmaken aan gelijke welke derde behoudens uitzonderingen die in dit artikel of in andere formele wet zijn opgenomen”

■ Sancties:

- Gevangenisstraf van 8 dagen tot 6 maanden en een geldboete: weinig veroordelingen
- Tuchtrechtelijke sanctie
- Ontslag dringende reden
- Burgerlijke aansprakelijkheid (fout)

Strafrechtelijke verantwoordelijkheid

Beroepsgeheim 458 Sw.

■ Gedeeld beroepsgeheim

- Delen van info is noodzakelijk en beperkt tot het noodzakelijke
- Tussen beroepsbeoefenaars gedekt door beroepsgeheim (al dan niet uit het zelfde vakgebied)
- Die samenwerken met als doel de belangen van eenzelfde persoon te vrijwaren
- Toestemming

■ EHBO:

- Discretieplicht : hulpverlener (werkgever) – aangeduid persoon -
- Verpleegkundige: beroepsgeheim

Strafrechtelijke verantwoordelijkheid

Artikel 421 Sw.

- Elkeen is strafbaar die onopzettelijk bij een ander een ziekte of arbeidsongeschiktheid veroorzaakt door stoffen toe te dienen die de dood kunnen veroorzaken of de gezondheid zwaar kunnen schaden
- Toedienen: ruime betekenis – doet/liet innemen -inhaleren of liet door het lichaam van het slachtoffer absorberen (zalf)
- Apothekers en geneesheren
- Gevangenisstraf (8 dagen tot 1 jaar) en/of geldboete

Burgerlijke aansprakelijkheid

🌀 Contractueel - buitencontractueel

🌀 Slachtoffer kan verantwoordelijk stellen:

- PA-AGH (1382 Burgerlijk Wetboek.(B.W.))
- WG PA-AGH: 1384, lid 3 B.W. (aansteller)
 - Eigen WG
 - VZW – EDPB
- Arbeidsongeval:
 - Slachtoffer krijgt forfaitaire vergoeding
 - Immuniteit WG, lasthebber en aangestelden
 - Uitzonderingen op immuniteit:
 - Opzet of tegen andere personen die aansprakelijk zijn voor AO

Burgerlijke aansprakelijkheid

🌀 Buitencontractueel

■ Fout 1382 B.W.: schending algemene zorgvuldigheidsnorm (goede huisvader):

- Normaal zorgvuldig en vooruitziend man van dezelfde beroepscategorie, geplaatst in dezelfde feitelijke omstandigheden
- Zorgvuldig persoon handelt **volgens regels van de kunst of conform stand van wetenschap en techniek op dat ogenblik**
- Schade was **voorzienbaar** (criterium om onzorgvuldig gedrag aan te tonen)

Burgerlijke aansprakelijkheid

🌀 Art. 18 Arbeidsovereenkomstenwet:

- PA-bediende: zware fout, bedrog en gewoonlijk voorkomende lichte fout
- PA-zelfstandige (elke fout)
- PA- statutair personeelslid: Wet 10 februari 2003 (analogie met artikel 18 AOW)

Burgerlijke aansprakelijkheid

- **Wet vergoeding van schade als gevolg van gezondheidszorg (31 maart 2010)**
 - Slachtoffer : rechter of vergoedingsfonds (2 sporenbeleid)
 - No-fault regeling: schade vergoeden als gevolg van “medisch ongeval”
 - Gezondheidszorg verstrekken...diensten met oog op ..vaststellen, behouden, verbeteren gezondheidstoestand patiënt (ruim)
 - Zorgverlener (arts, verpleegkundige...)
 - Schade als gevolg van geneesmiddelen en gezondheidsproducten (hechtingsmateriaal) valt er niet onder
 - Wet 25 februari 1991 betreffende de aansprakelijkheid voor producten met gebrek